

Handelsstudie Island

Juni 2013

Andreas Thörnroos
2013-06-05

Sammanfattning

Handels utveckling totalt

- Sverige är ett av världens mest globaliserade länder och handeln har en avgörande betydelse för svensk ekonomi.
- Exporten av varor och tjänster (brutto) utgör ca 50 procent av BNP och importen motsvarar omkring 45 procent av BNP.
- Även den isländska ekonomin är starkt globaliserad.
- Islands export av varor och tjänster (brutto) motsvarade 2012 61,9 procent av BNP.

Sammanfattning

Finanskrisens inverkan på handeln

- Den svenska varuexporten föll 2009 med 17 procent från 1194 till 995 miljarder SEK.
- Den isländska varuimporten föll år 2009 från 473 till 410 miljarder ISK i löpande penningvärde. I fast penningvärde motsvarar detta en minskning med 35 procent.
- Sveriges totala export har därefter återhämtat sig till högre nivåer än 2009.
- Islands totala export av varor återhämtade sig också och uppgick 2012 till 633 miljarder ISK jämfört med 501 miljarder ISK år 2009 mätt i löpande penningvärde.

Sammanfattning

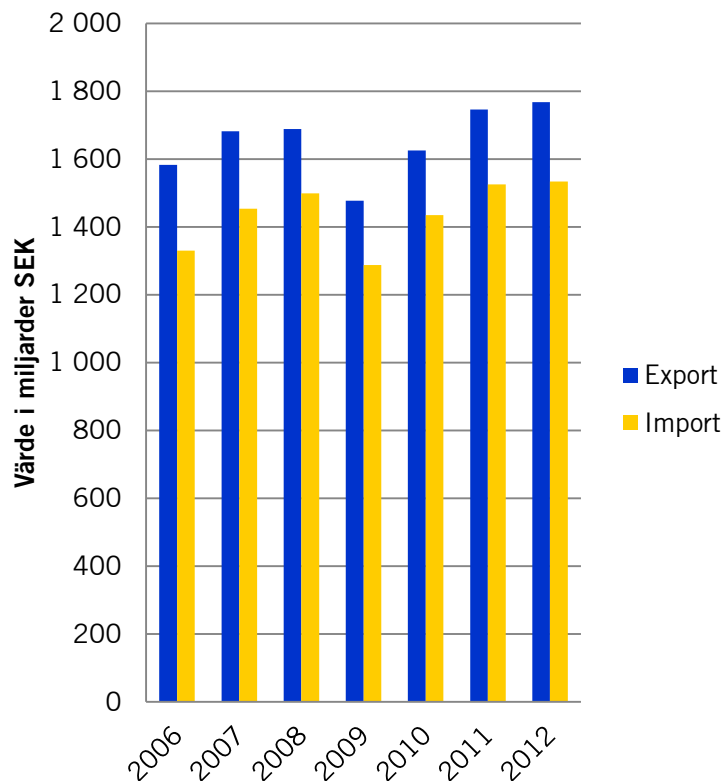
Stor handel med närområden

- Cirka 67 procent av Sveriges export av varor går till EES-området (EU samt Norge, Island och Liechtenstein), varav 24 procent till andra nordiska länder.
- Cirka 78 procent av Islands export går till länder inom EES-området, varav 10 procent till andra nordiska länder.
- Hela 171 av världens 195 länder har större folkmängd än Island men Island är på plats 55 som mottagare av svensk export.
- Island tillhör EES och därmed den inre marknaden i Europa. Det är framför allt på livsmedelsområdet som det finns handelshinder.

Allmänt om Sveriges och Islands handel

Sveriges totala utrikeshandel

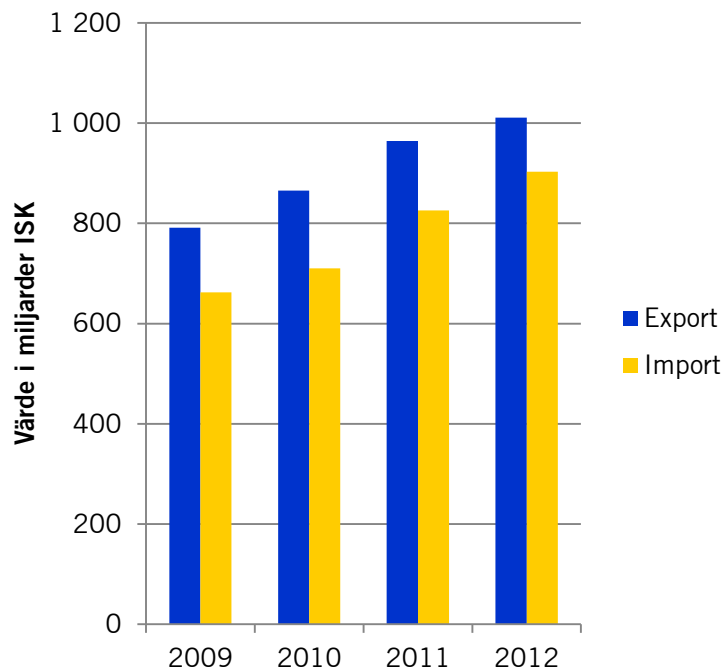

Källa: SCB och Business Sweden

- Sveriges export av varor och tjänster motsvarar cirka 50 procent av BNP. Sveriges totala import motsvarar ungefär 45 procent av BNP.
- Värdet på Sveriges export ligger på ungefär 1760 miljarder SEK per år. För importen är motsvarande siffra 1500 miljarder.
- Exporten utgörs till cirka 70 procent av varor och cirka 30 procent av tjänster. Motsvarande siffror gäller för importen.
- Sveriges andel av världshandeln är cirka 1 procent.
- Den svenska utrikeshandeln har präglats av en stark återhämtning sedan finanskrisen.

Islands totala utrikeshandel

Islands utrikeshandel med varor och tjänster

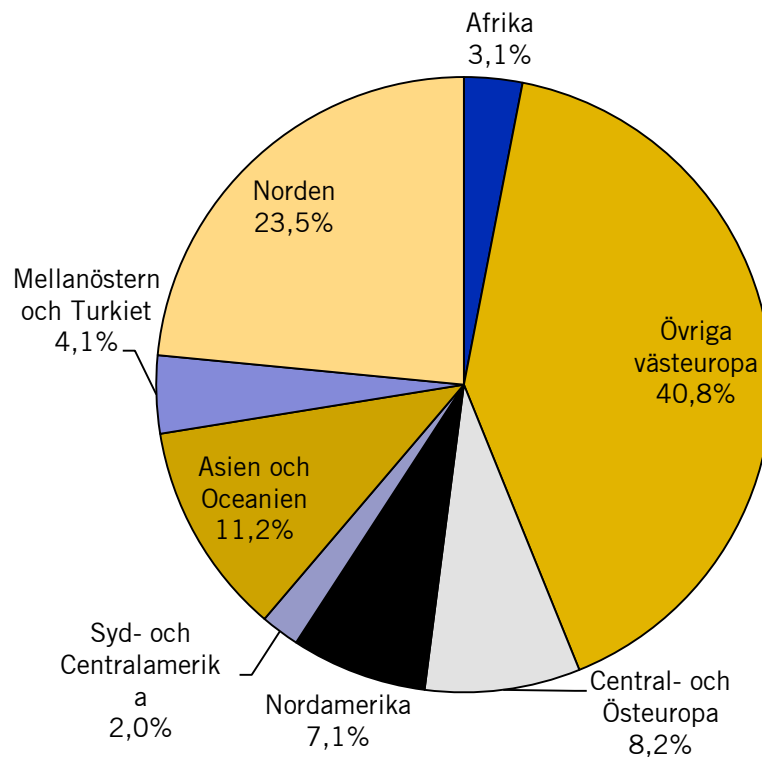
Källa: Statice

- Utrikeshandeln motsvarade 61,9 procent av Islands BNP år 2012.
- Under 2012 importerade Island varor och tjänster till ett värde av cirka 903 miljarder ISK*. Exportvärdet var cirka 1000 miljarder ISK.
- Islands utrikeshandel ökade något under år 2012 jämfört med år 2011. Sedan 2009 kan en ökning i handeln urskiljas. Detta ger uttryck för den återhämtning i den isländska ekonomin som skett sedan finanskrisen 2008.
- Cirka 78 procent av Islands export går till länder inom EES-området, varav 10 procent till andra nordiska länder.

* 1 ISK motsvarar ungefär 0,05 SEK (maj 2013).

Destinationer för Sveriges export

Varuexport per landgrupp 2012

Källa: SCB

- Övervägande del av Sveriges export går till Europa.
 - Cirka 70 procent av exporten går till EU:s inre marknad.
- Den nordiska marknaden är också betydande, då nästan en fjärdedel av den totala exporten går till denna.

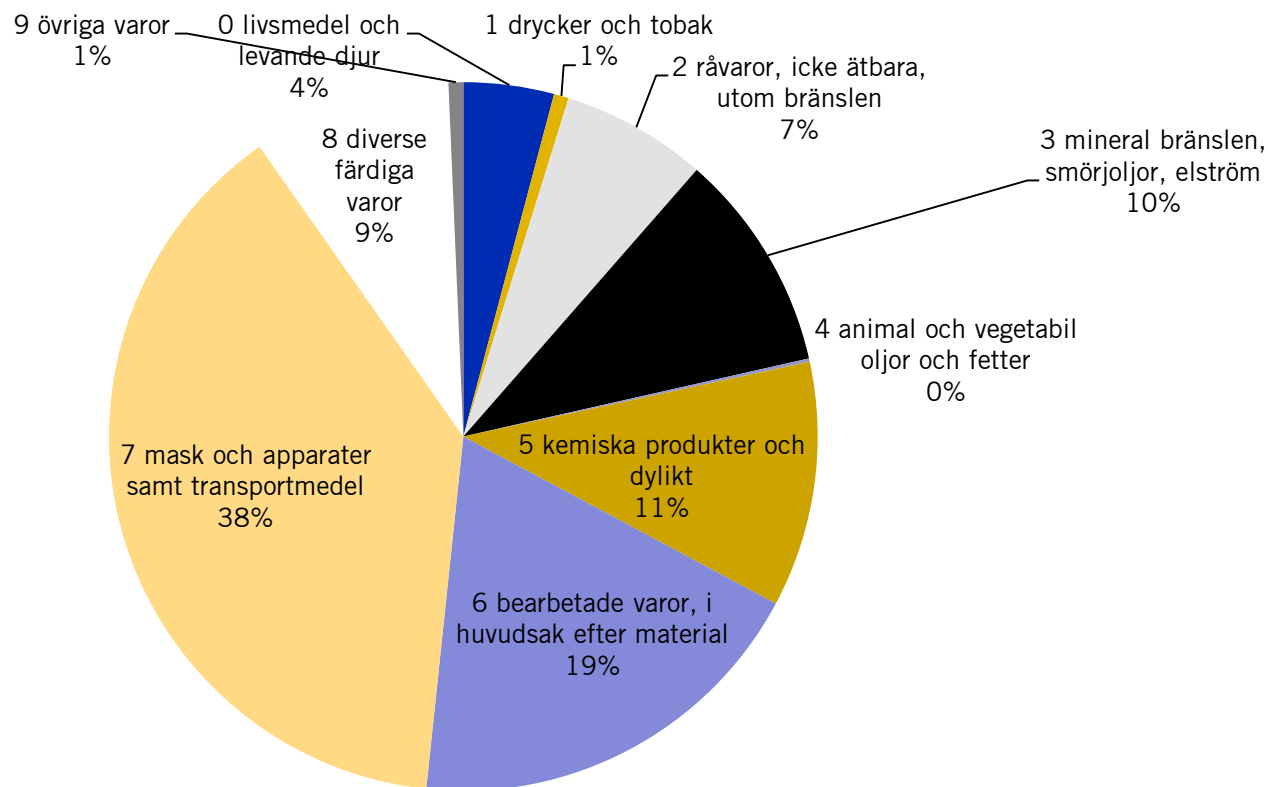
Islands placering på listan över Sveriges exportmarknader

49	Grekland	2266004
50	Slovakien	1942785
51	Rumänien	1933485
52	Irak	1892261
53	Peru	1874085
54	Argentina	1736093
55	Island	1658704
56	Pakistan	1603759
57	Kroatien	1349768
58	Ghana	1322325
59	Kazakstan	1248447
60	Nya Zeeland	1161828
61	Colombia	1103428
62	Oman	1079775
63	Tunisien	1072323

Källa: SCB

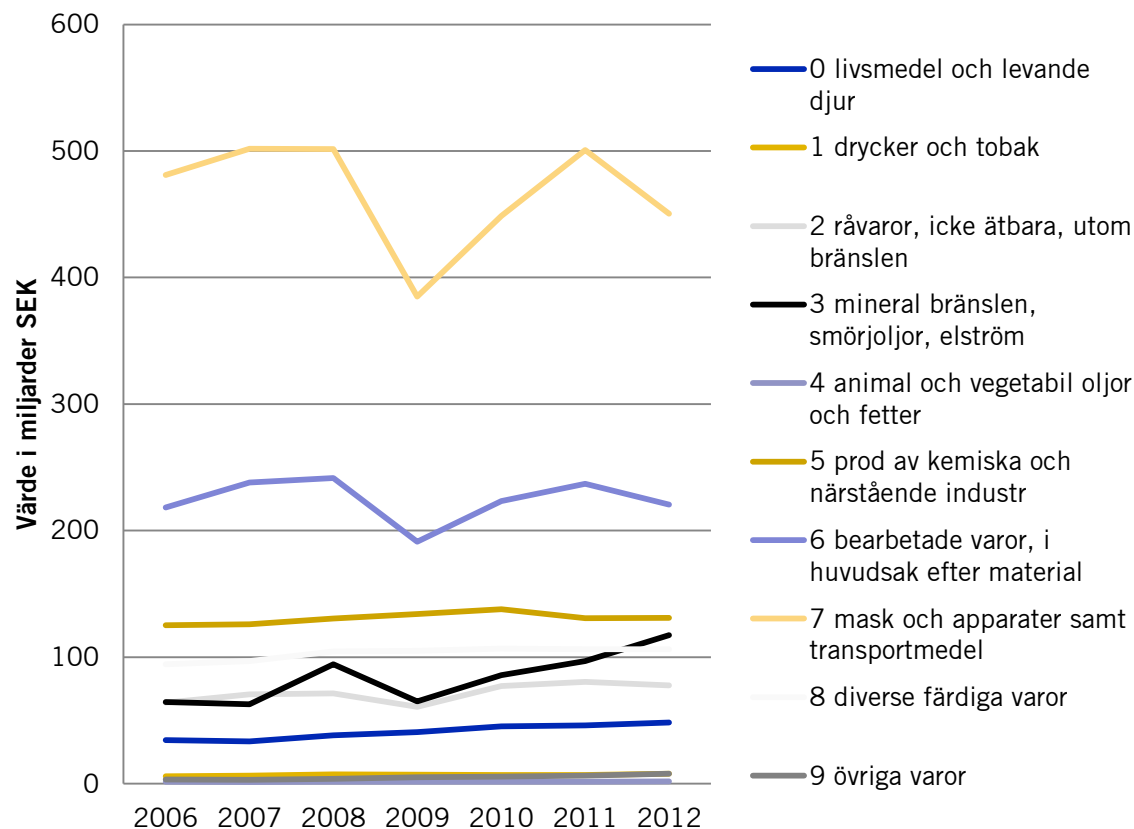
- Island var år 2012 Sveriges 55:e största exportmarknad.
- I sammanhanget bör beaktas att 171 av världens 195 länder har större folkmängd än vad Island har.
- Island hamnade på 55:e plats även år 2010. År 2011 var placeringen 62.

Sveriges export per varugrupp år 2012

Källa: SCB

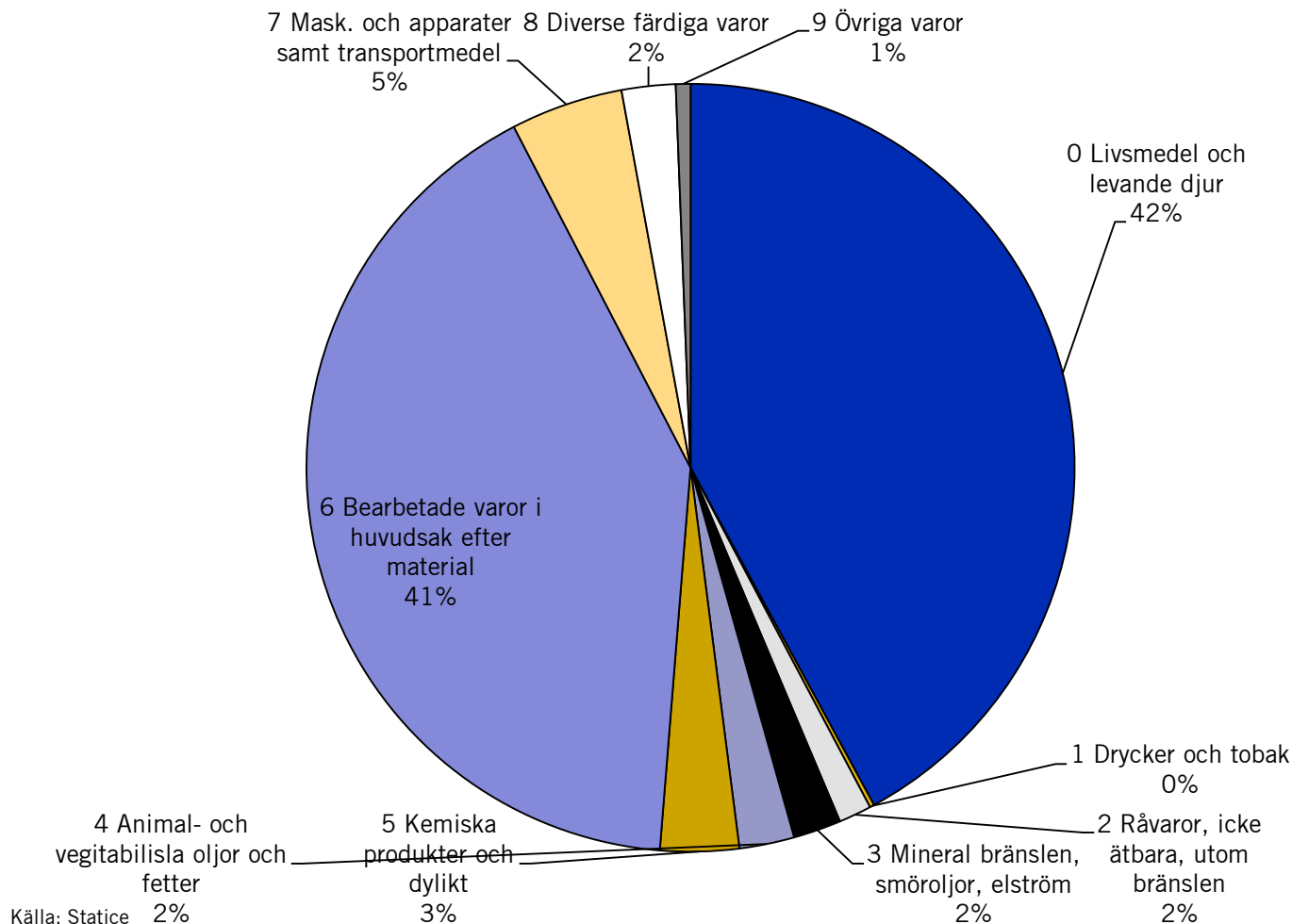
Värdet på den svenska exporten per varugrupp

Källa: SCB

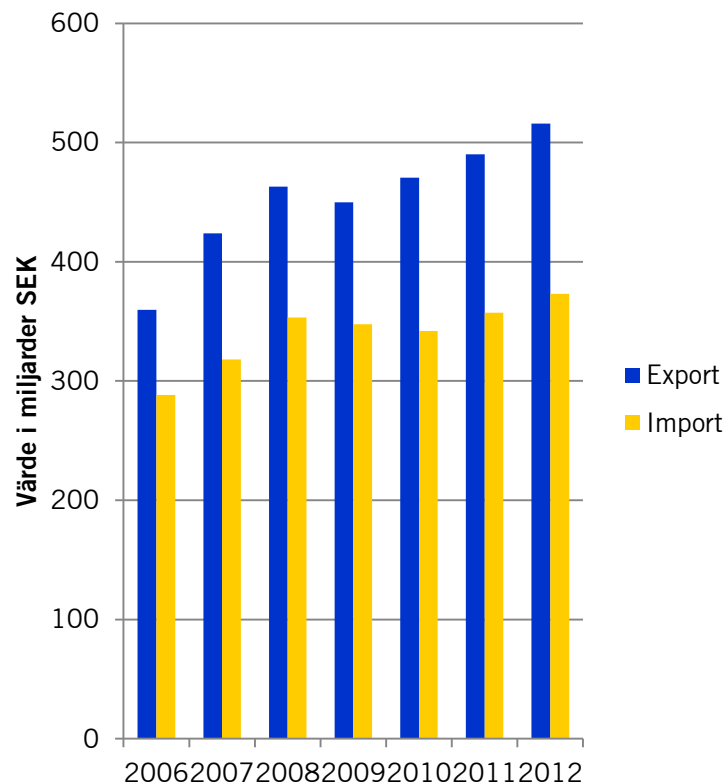
- Maskiner och apparater är den klart största varugruppen att exporteras.
 - Exporten ur denna varugrupp återhämtade sig relativt snabbt från finanskrisen. Sedan år 2011 kan man dock åter se en nedgång.

Islands export per varugrupp år 2012

- Inom kategori 0 är fisk den viktigaste varan att exporteras.
- Kategori 6 domineras av exporten av aluminium.

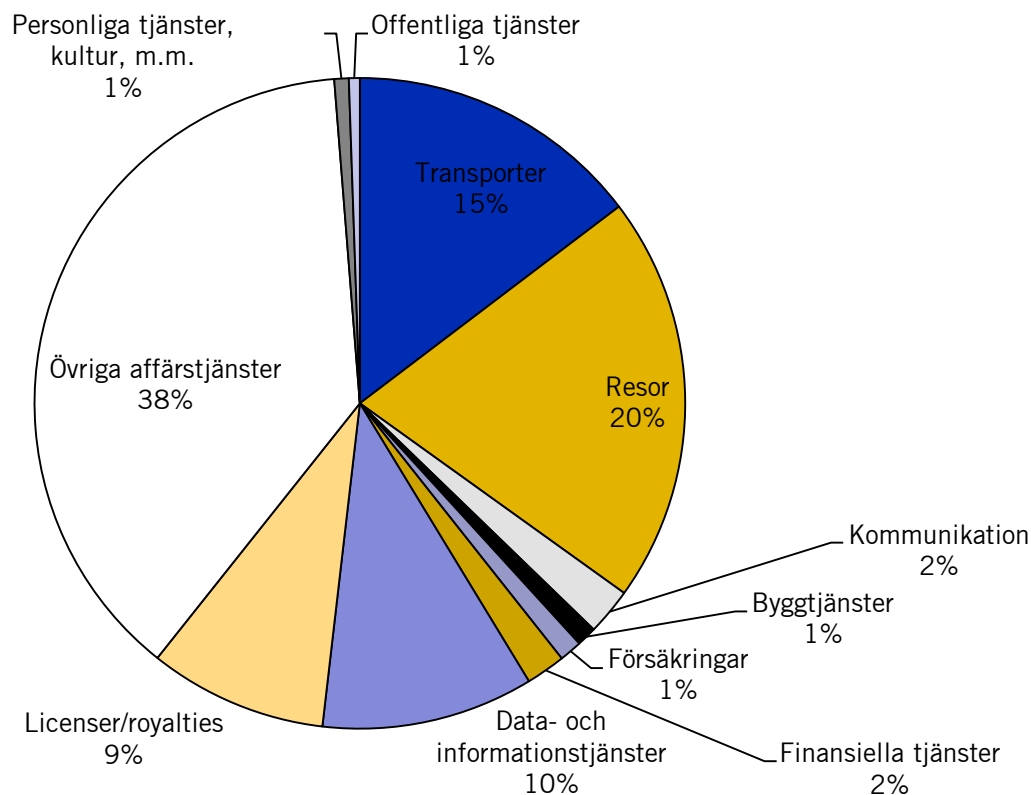
Sveriges totala tjänstehandel

Källa: SCB

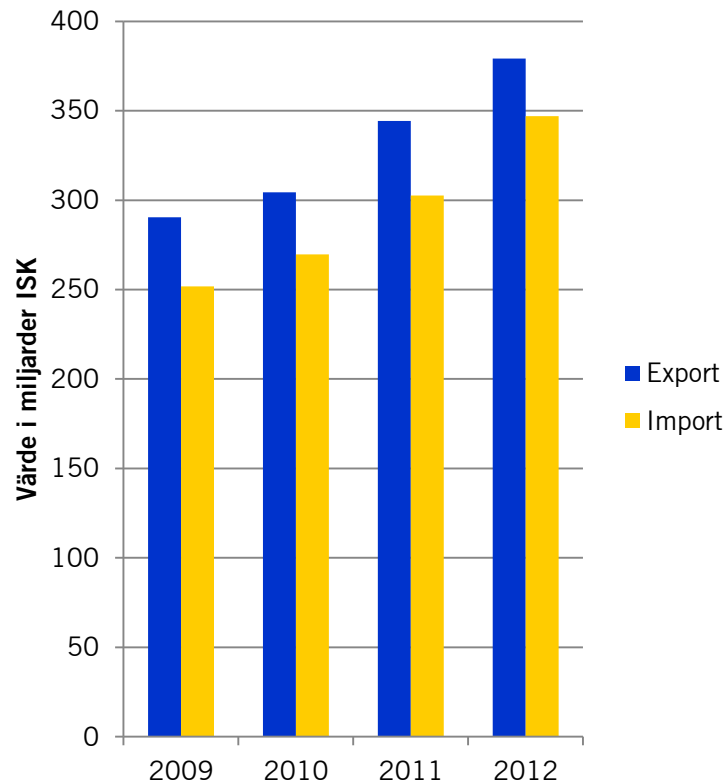
- Tjänsteexporten växer, även om varuexporten fortfarande är dubbelt så stor.
- Vanligtvis delar man upp tjänstehandeln i kategorierna transporter, resor och övriga tjänster.
- Med export av resor avses det som utländska besökare under kortare tid än ett år spenderar i Sverige.
- Övriga tjänster delas i sin tur upp i kommunikation, byggtjänster, försäkringar, finansiella tjänster, data- och informationstjänster, licenser och övriga royalties, övriga affärstjänster, offentliga tjänster samt personliga tjänster, mm.

Den svenska tjänsteexportens beståndsdelar

Källa: SCB

Islands tjänstehandel

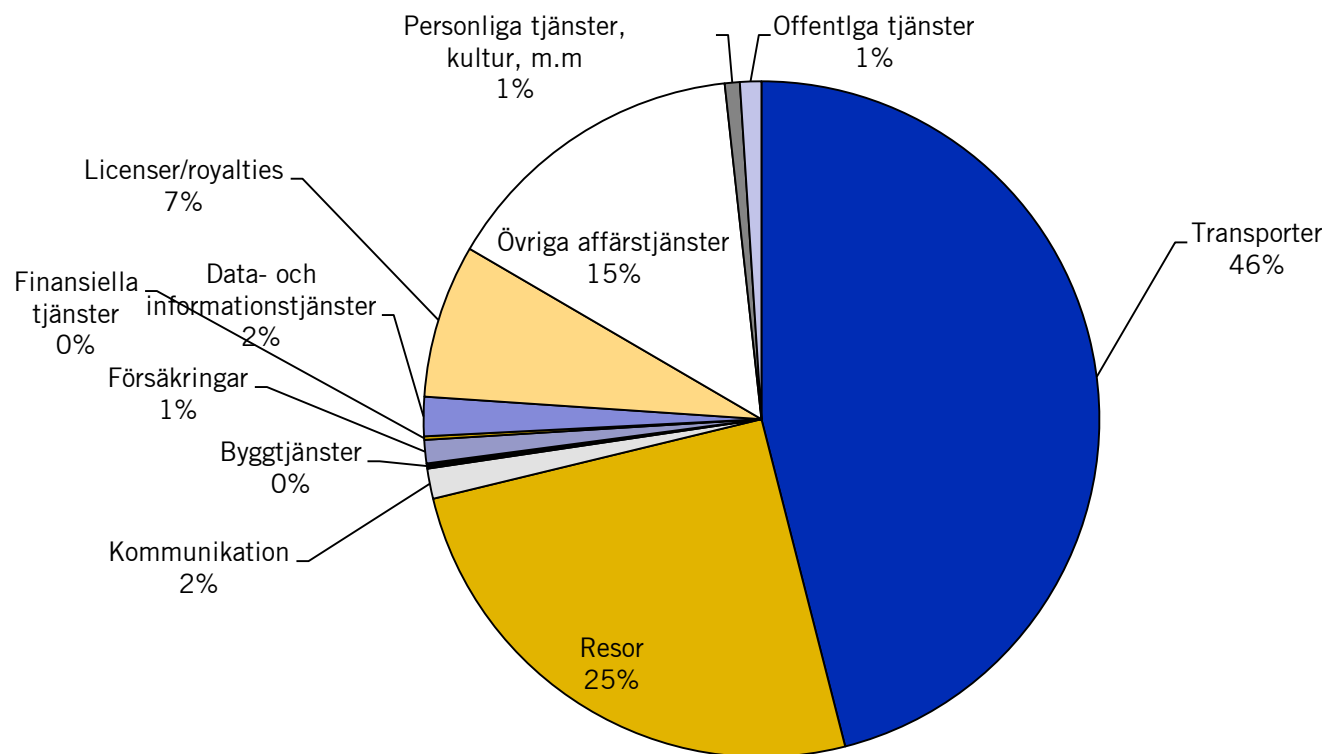

Källa: Statice

- Återhämtning sedan finanskrisen 2008.
- Export för cirka 379 miljarder ISK* år 2012, samtidigt som importen låg på ungefär 346 miljarder ISK.
- Med 46 procent är transporter den vanligaste tjänsten att exporteras.
- Näst störst är resor, som står för 25 procent av Islands tjänsteexport.
- Exporten av resor har ökat kraftigt under de senaste åren. Från 2009 till 2012 var värdeökningen 54 procent för reseexporten.

* Referensmärke: 350 miljarder ISK motsvarar ungefär 18,8 miljarder SEK (maj 2013).

Den isländska tjänsteexportens beståndsdelar 2011

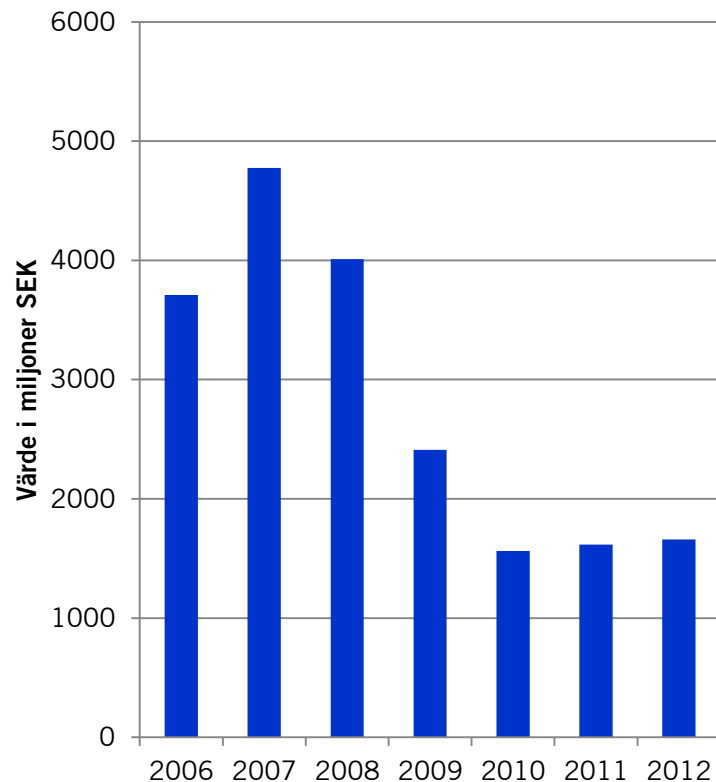

Källa: Statice

Sveriges handel med Island

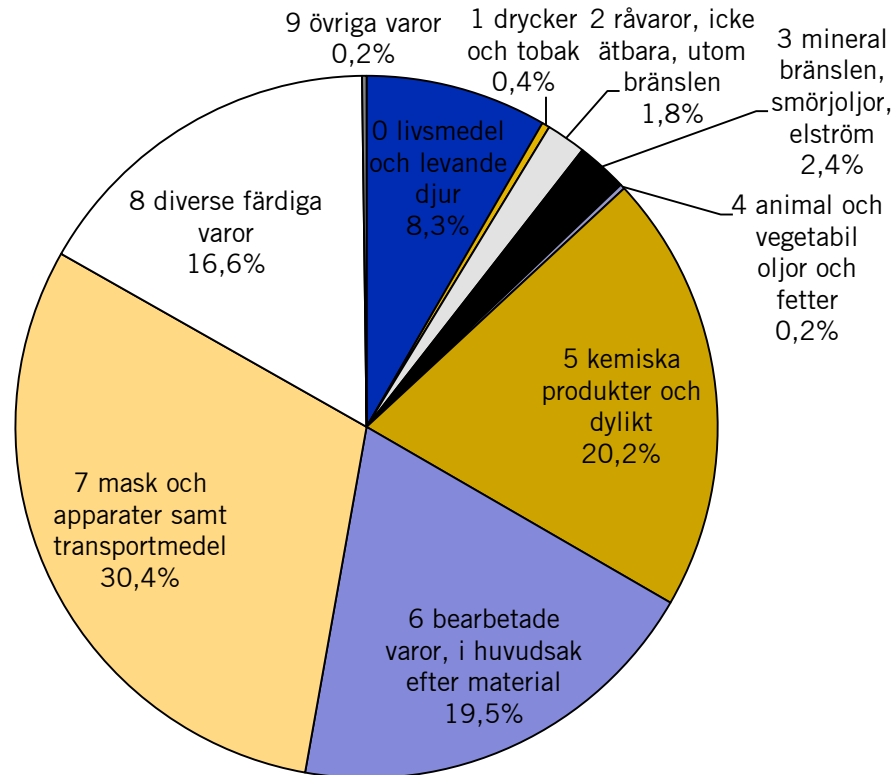
Sveriges varuexport till Island

Källa: SCB

- Värdet på Sveriges varuexport till Island uppgick under år 2012 till cirka 1658 miljoner SEK.
- Varuexporten minskade kraftigt i och med finanskrisen och har de senaste tre åren legat på relativt oförändrade nivåer.
- Den främsta exportprodukten var tidigare petroleumprodukter. År 2007 var exportvärdet på dessa 2200 miljoner SEK. År 2012 hade siffran minskat till 38 miljoner kr.
- En annan viktig orsak till den minskade handeln är den kraftiga värdeminskning som drabbade den isländska valutan i samband med finanskrisen.

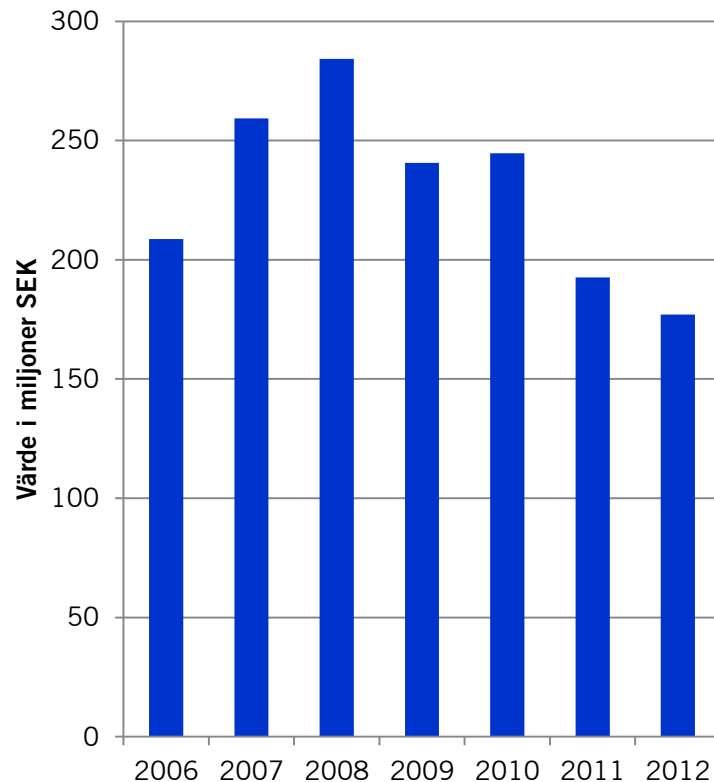
Export per varugrupp till Island

Källa: SCB

- Maskiner och apparater är den viktigaste varugruppen. Elektriska apparater och maskiner samt vägfordon utgör de största underkategorierna.
- Inom varugrupp 5, utgör läkemedel den viktigaste underkategorin av exportprodukter.
- I grupp 6 är det papper och metall som är de viktigaste produkterna.

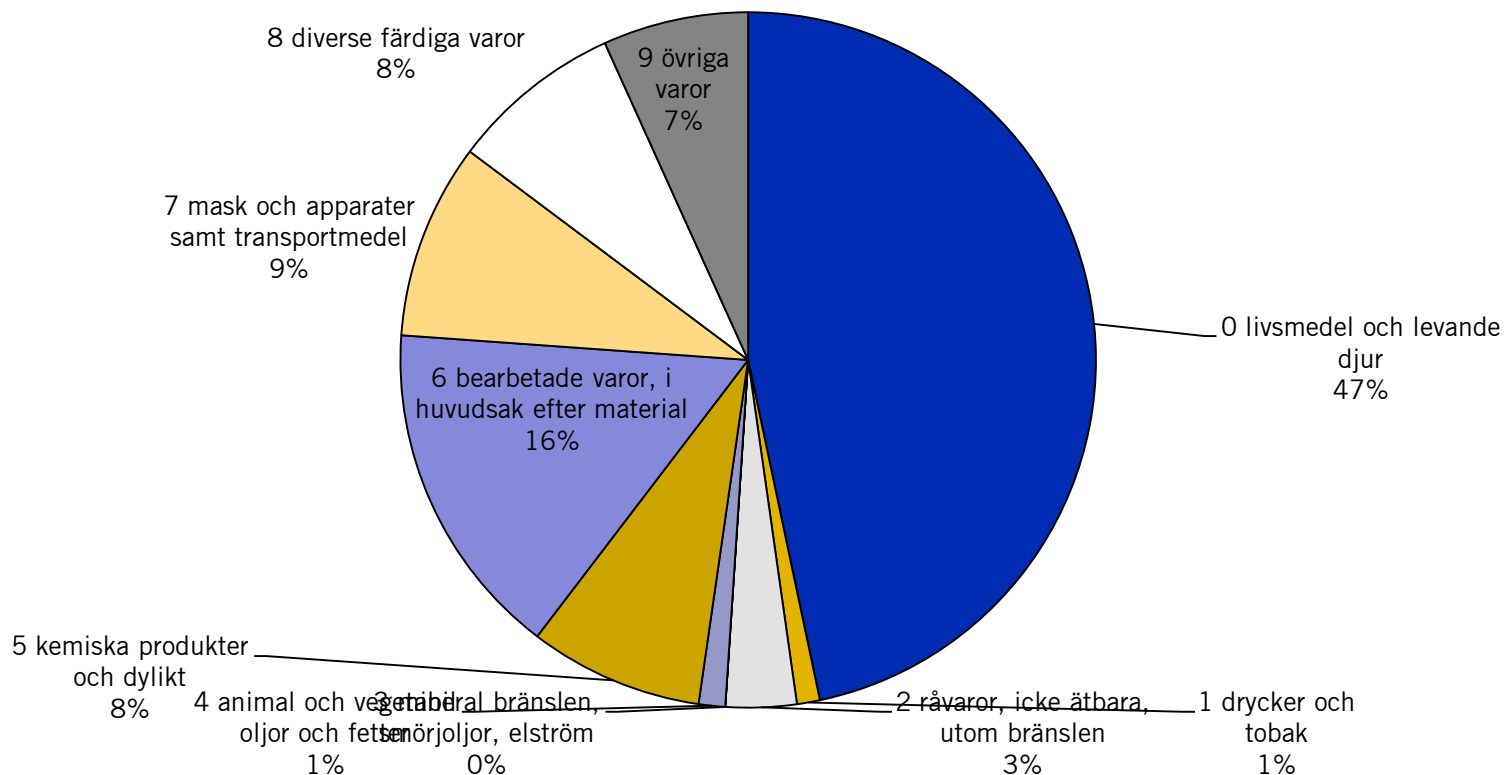
Sveriges varuimport från Island

Källa: SCB

- Sveriges import av varor från Island uppgick år 2012 till cirka 177 miljoner SEK.
 - Detta är ungefär en tiondel av värdet på exporten till Island.
- Den varugrupp som i störst utsträckning importeras från Island är livsmedel och levande djur. Inom denna kategori står livsmedlen för cirka 90 procent av importen och resterande 10 procent utgörs nästan uteslutande av import av hästar.

Sveriges import från Island

Källa: SCB

Orsaker till förändringar

Återhämtning i tillväxten

- Liksom övriga Europa, drabbades Sverige och Island av negativ tillväxt i samband med finanskrisen.
- De senaste åren har en återhämtning kunnat ses i båda länderna.

Förväntad BNP-utveckling

- Förändring i procent från föregående år

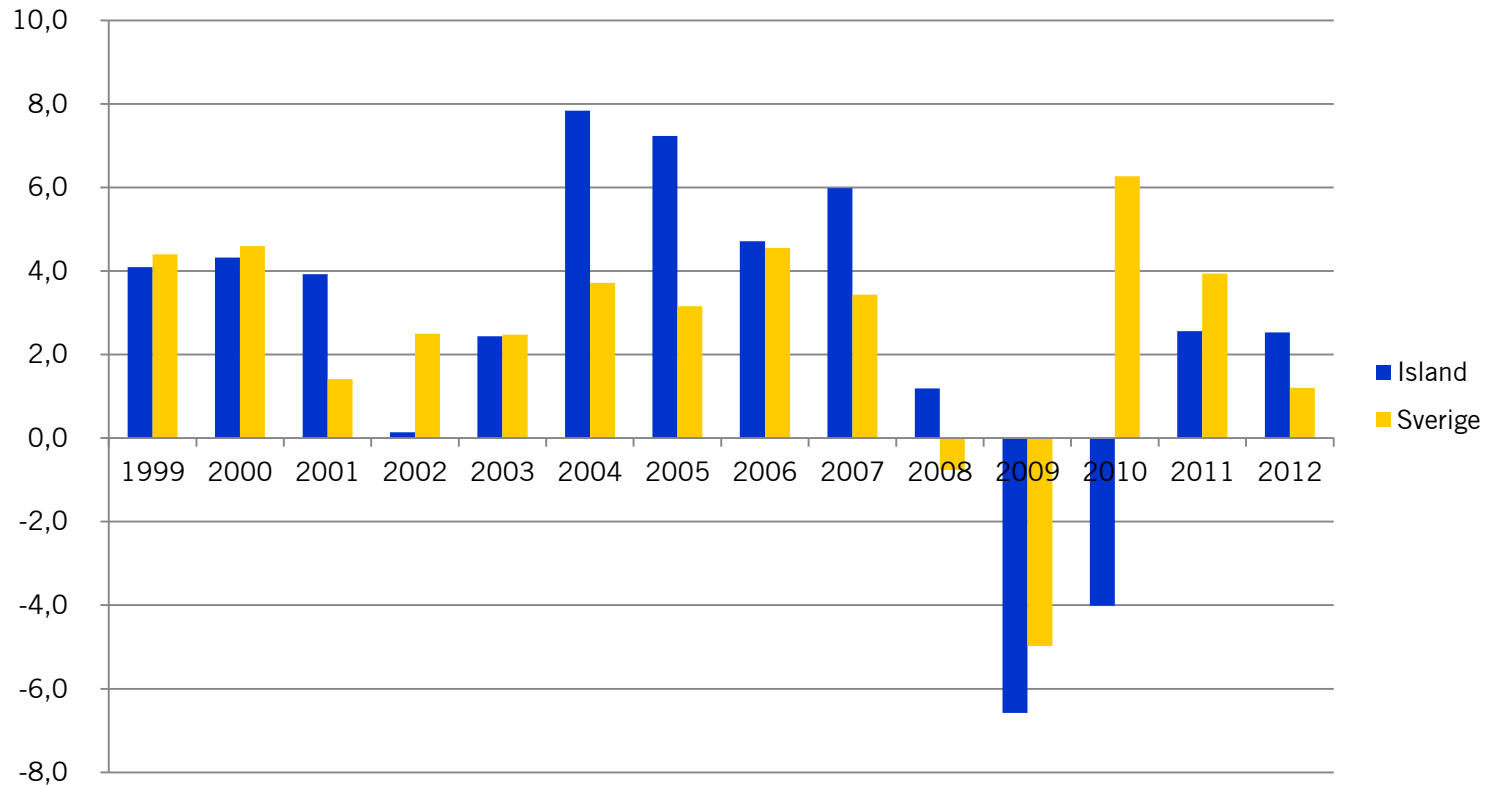
Område	2013	2014
Island	1,9	2,6
Sverige	1,3	2,5
Euro-området	-0,6	1,1

Källa: OECD, maj 2013

Island beräknas få en något starkare BNP-utveckling än Sverige under 2013 och 2014.

Samtidigt ligger prognosen för de båda länderna, klart över prognosen för Euro-området.

Stora variationer i BNP sedan finanskrisen

Källa: OECD

Den svensk-isländska handelns utveckling

- Den isländska valutan föll våren 2008 och fallet förvärrades sedan i samband med kollapsen i det isländska banksystemet. Detta påverkade starkt efterfrågan på utländska varor och tjänster i Island.
- Isländska företag och hushåll, liksom staten och den offentliga sektorn, har fram till nu en stor skuldbelastning.
- Islands import från Sverige föll markant såväl 2008 som 2009. En begränsad återhämtning har därefter kommit tillstånd.

Den svenska-isländska handelns utveckling

- Fortsättning

- En omfattande export av petroleumprodukter från Sverige förlorades 2009 till Finland och denna konkurrensförlust betyder mera för exporttappet än allt annat.
- Isländska exportörer har ännu inte kunnat utnyttja den stärkta konkurrenskraft som en svagare växelkurs ger på den svenska marknaden i den omfattning som tänkas kunde.
- Den isländska tillväxten är nu snarast högre än den svenska och ett uppdämt köpbehov, exempelvis när det gäller vägfordon, gör att Sveriges export borde kunna öka.

Möjligheter att stärka handeln mellan Sverige och Island

- Isländska företag har stor kompetens när det gäller geotermisk energi och efterfrågas på en växande global marknad. Det finns ett positivt intresse för samverkan med svenska företag och stora svenska exportföretagen har insett detta. Flera kan utnyttja denna situation.
- Det finns ett brett politiskt stöd i Island för en politik syftande till exportledd tillväxt. Sannolikheten för flera större investeringar i kraftproduktion, kraftöverföringar och i energikrävande verksamhet och industrier är betydande.

Möjligheter att stärka handeln mellan Sverige och Island

- Fortsättning

- Isländska konsumenter är aktiva i e-handeln och det finns stor och bred erfarenhet av att e-handla från utlandet. Svenska företag bör här kunna vinna betydande marknadsandelar.
- Ett nytt centralsjukhus är planerat. Många inom sjukvården här har studerat och eller arbetat i Sverige. Islands ekonomiska problem har skjutit investeringar på framtiden men inom överskådlig framtid kan så stora investeringar bli aktuella att utländska företag oundgängligen behövs. Svenska företag bör ha god konkurrenskraft.
- Island är en liten marknad men den har stor köpkraft och svenska varumärken är kända och i flera fall efterfrågade.